СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Пам'ятайте про Україну!

I. 173. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ЧЕТВЕР, 11-го ВЕРЕСНЯ 1986 ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, THURSDAY, SEPTEMBER 11, 1986 No. 173. VOL. XCIII.

В. БАКЛІ ПИШЕ ПРО ВЕЛИКИЙ ГОЛОД

ПОКАЖЕ ФІЛЬМ НА СВОЇЙ ПРОГРАМІ

Ню Йорк. Редактор престижевого журналу „Нешинел Рів'ю", визначний публіцист і синдикований колюмніст Вілліям Ф. Баклі помістив у багатьох щоденниках ЗСА у числах з вівтірка, 9-го вересня, добре передуману аналітичну статтю на тему Великого голоду в Україні, у якій він, згадуючи про фільм продукції Славка Новицького „Жнива розпачу", відтворює жахливі образи Великого голоду в Україні в 1932-33 роках, у якому з наказу Йосифа Сталіна і Політбюра загинуло, як пише В. Баклі, біля 10 мільйонів осіб, зокрема свідомого українського селянства, яке в розумінні окупантів України було найбільшим противником комуністичного режиму.

„Люди знали, де є хліб, яким можна було врятуватись від голодової смерти, — пише В. Баклі, — але їм не дозволено було сягнути по хліб, чи довезти хліб до місць, охоплених голодом". Не багато людей на Заході знає, що в 1932-33 роках Й. Сталін вирішив розправитись з допомогою штучного голоду з українцями. Він в бестіянський спосіб робив це з допомогою голодової облоги України, яка включала усі засоби жорстокостей, включно з насильним відібранням хліба і зернових запасів від селян в Україні. Це, образно кажучи, — пише далі В. Баклі, — так, якби центральний уряд у Вашінгтоні вирішив стягнути всі запаси зерна з Айови, а натомість післати туди військо, завданням якого було б обмежити рухи селян і не допустити їх до хлібного джерела.

Пригадати світові про Великий голод вирішили українці в діяспорі, і мала канадська фільмова компанія, яка випродукувала з нагоди 50-річчя відзначення цього голоду добрий документальний фільм, при допомозі якого українці хотіли розказати світові про страшну трагедію свого народу, що трапилася за сталінських часів. Однак жадна з головних телевізійних станцій — Сі-Бі-Ес, Ен-Бі-Сі і Ей-Бі-Сі не були зацікавлені висвітленням цього фільму, не зважаючи на те, що фільм отримав добру оцінку фахових критиків і багато нагород в ЗСА і Европі.

Очевидно, організатори, які фінансували цей документальний фільм, спертий на історичних фактах, і продюсери марно надіялися, що цим шляхом вони зможуть зробити свій вклад в розголошення цього жорстокого злочину. На жаль, не всі тут на Заході достатньо познайомлені з політикою Совєтського Союзу, який взагалі не визнає і не відмічує у своїх історичних підручниках голоду в Україні і заперечує, що такий голод існував.

Совєтський лідер Міхаїл Ґорбачов турбується сьогодні „мільйонами голодуючих в капіталістичних країнах". В такому випадку він повинен визнати злочин „батька" Й. Сталіна в Україні в 1932-33 роках.

Документальний фільм буде показаний в середу, 24-го вересня, телестанцією Пі-Бі-Ес, в рамках програми „Файрінг лайн" В. Баклі. „Я з певних причин не можу реклямувати, щоб ви оглянули цей фільм, але є дуже важним, щоб ви не забули жнив розпачу, які залишились в думках багатьох людей, так як залишився нацистський Голокост як доказ людської звірячої жорстокости у нашому часі", — пише вкінці своєї статті В. Баклі.

НАУКОВА КОНФЕРЕНЦІЯ УВАН

Ню Йорк. — Українська Вільна Академія Наук у ЗСА влаштовує наукову конференцію з проблем українського книгознавства, яка відбудеться в неділю, 14-го вересня ц.р., о год. 2-ій по полудні тут в будинку Академії, при 206 Захід 100-та вул. Слідуючі доповіді будуть виголошені на конференції: проф. Роберт Карпович з Інституту Пратта в Брукліні говоритиме по-англійськи про книги в ранньому совєтському суспільстві, Едвард Касинець з Нюйоркської публічної бібліотеки говоритиме про Костя Довганя як маловідомого прихильника вивчення соціяльного впливу книжки і Дмитро Штогрин з Іллинойського університету в Урбані, який говоритиме про книгознавство в Україні в двадцяті і в вісімдесяті роки і порівняльні студії.

Виспанці з Прип'яті і Чорнобиля скаржаться на бюрократизм і байдужість

Франкфурт, Західня Німеччина (О.К.). — Щоденник „Франкфуртер Альгемайне Цайтунг" широко пише про просякаючі зі совєтської преси та від очевидців познаки одвертого невдоволення населення з околиць Чорнобиля та Прип'яті, яке, все ще проживаючи „тимчасово" в інших частинах України чи Білорусі, вимагає більшої уваги офіційних чинників до всіх проблем, перед якими вони тепер стоять.

„Чорнобильці" скаржаться про погане відношення до них місцевої влади у місцях їхнього нового перебування, про брак речей першої потреби, про тісноту в нових помешканнях, а особливо про брак інформацій щодо зараження радіоактивністю, критикують бюрократизм і байдужість.

Деякі мешканці з виселених околиць, не зважаючи на заборону, стараються хоч на коротко повернутися до своїх домів, щоб побачити, що там діється. Очевидці розповідають, що багато домів сплюндровано і „невідомі" забрали все, що вартісніше. Тому що доступ до загроженої полоси мала лише міліція, пошкодовані ставлять одверте питання, хто поверне їм втрату.

Відбулися Загальні збори Товариства Приятелів УВУ

Мюнхен, Західня Німеччина. — У п'ятницю, 22-го серпня 1986 р., відбулися тут в приміщеннях УВУ Загальні збори Товариства Приятелів УВУ, установи, яка має за завдання мобілізувати фонди для університету й завідувати його майном.

Статутово Загальні збори відбуваються кожного року, але в 1985 році зборів не було з причини недуги скарбника й секретаря товариства д-ра Володимира Маруняка, яка протягалася; початково продовжувалися здоровельні відпустки, але у вересні 1985 року виявилося, що д-р В. Маруняк до повного здоров'я не вернеться, і тому він просив про звільнення з обов'язків. Провізорично його діловодство перейняв заступник голови проф. д-р Г. Васькович, а книговедення член Контрольної комісії, архипротопресвітер Палладій Дубицький.

Загальні збори закінчили провізорію. Вони мали ще інше важливе значення: з посту голови уступив після майже 13-літнього урядування голова проф. д-р Володимир Янів, що керував ним з дня оснування 25-го вересня 1973 року. З уряду був він предсідником зборів, а секретарем був д-р Ю. Денбський, який заступив д-ра В. Маруняка на посту головного секретаря УВУ.

Звітували: проф. д-р В. Янів про загальні напрямні праці, зокрема про труднощі, що заіснували із недугою важливого діловода, при чому підкреслив заслуги його заступників, які не допустили до кризи. До його подяки прилучилися Контрольна комісія й пленум Загальних зборів, які були численні (16 членів на 21 можливих).

Проф. д-р Г. Васькович дав синтетичний порівняльний циферний огляд за останні чотири роки, а архипротопресвітер о. Палладій подрібне зіставлення за останній рік праці. До речі, варто підкреслити, що на підставі трирічного звіту із

(Закінчення на стор. 4)

Відбудеться виставка картин Х. Сеньків у Чикаго

Чикаго. — 22-ий Відділ Союзу Українок Америки влаштовує тут мистецьку виставку Христини Сеньків. Відкриття виставки відбудеться в п'ятницю, 19-го вересня, о год. 7:30 вечора, в домівці „Сеньйора", 2355 Вест Чикаго аве. Слово про мисткиню скаже Люся Самбірська.

Христина Сеньків народжена в Торонто, там теж студіювала мистецтво на місцевому університеті, завершивши науку в 1973 році ступенем бакалявра в ділянці малярства, історії мистецтва та архітектури. Продовжувала студії в Онтарійському коледжі мистецтва, зацікавлена у малярстві, рисунку, проєктуванню та ілюструванню.

Мисткиня має за собою чотири індивідуальні виставки в Торонто, Філядельфії, Клівленді, Дітройті, як рівнож брала участь у численних збірних виставках: у Монтреалю, Торонто, Вінніпегу, Чикаго в Українському Інституті Модерного Мистецтва в 1981 році.

Х. Сеньків є членом управи мистецьких організацій та галерій українських і неукраїнських. Вона активна у суспільному житті, пластунка, член редакції та ілюстратор „Юнака", автор численних статтей та дописів на мистецькі теми.

Закінчилася конференція в Зімбабве

Хараре, Зімбабве. — Тут закінчилася 8-ма конференція лідерів урядів країн, які не приєдналися.

В заключному документі конференції міститься понад 50 нападів на З'єднані Стейти Америки. Репортер газети „Вашінгтон Пост" Алістер Спаркс називає цю кількість антиамериканських нападів безпрецедентним навіть в поняттях руху неприєднаних країн, в якому тон надають переважно ліві режими.

Лідери руху, в числі яких є Північна Корея, Лівія, Куба і Нікараґуа, натаврували американські „акції аґресії проти Лівії", які, на їх думку, представляють „серйозну загрозу мирові і безпеці цього району земної кулі".

Конференція охарактеризувала американські маневри в затоці Сідра як „неспровоковану аґресію", а квітневий налет на Тріполі і Бенґазі як „акцію державного тероризму, яка являє собою порушення міжнародних прав і статуту Організації Об'єднаних Націй".

В той же час учасники конференції високо відізвалися про односторонній совєтський мораторіюм на підземні нуклеарні випробування і закликали Москву і Вашінгтон вжити негайних заходів для попередження нуклеарної війни.

Західні спостерігачі відзначили, що рух неприєднаних країн знову підтвердив свою репутацію „говорильні", бо конференція не змогла вирішити проблем у своїх власних рядах, і перш за все між Іраном і Іраком.

Одностайність була досягнута в справі про Південно-Африканську Республіку: учасники конференції висловилися за суворі санкції проти ПАР. Вони вважають, що головну ролю повинні відігравати економічні заходи, що їх застосовують проти Преторії промислові держави Заходу, бо саме вони є головними торговельними партнерами ПАР і менше постраждають від наслідків бойкоту.

Для сусідніх африканських країн бойкот стане великим тягарем, тому на конференції було прийнято рішення про допомогу так званим „фронтовим державам", тобто Анґолі, Ботсвані, Мозамбікові, Танзанії, Зімбабве і Замбії. Для цього вирішено створити „Фонд Африки", який буде очолювати прем'єр-міністер Індії Раджів Ґанді і президент Замбії Кеннет Каунда. Фонд повинен надавати економічну допомогу „фронтовим державам", які постраждали в результаті відплатних заходів Преторії. Однак, як пише газета „Ню Йорк Таймс", це рішення конференції носить покищо характер голослівних обіцянок.

ТЕРОРИСТИ ЗАХОПИЛИ В ПОЛОН ЩЕ ОДНОГО АМЕРИКАНЦЯ

Бейрут, Ливан. — У вівторок, 9-го вересня озброєні терористи в Бейруті захопили в полон ще одного американця, директора ливанської школи 53-річного Герберта Ріда, який походить з місцевости Моллен в стейті Массачусетс. Ріда затримали озброєні автоматичними крісами особи на бічній вулиці в Бейруті, як він їхав автомобілем, витягли з авта, зав'язали руки і очі хустиною і його ж таки автомобілем втекли з місця злочину.

Кілька годин пізніше невідомий осібняк повідомив ливанців і закордонних кореспондентів, що Г. Рід знаходиться в руках мусулманів, членів організації „Мусулманська свята війна", яка бере на себе повну відповідальність за захоплення американця. Осібняк, який говорив арабською мовою, не пояснив чому якраз терористи з тієї організації захопили в полон вчителя, який взагалі не займався політикою і не цікавився міжфракційною війною в Ливані.

Г. Рід є першим чужинцем, захоплених в полон мусулманами від часу поширеної контролі в Бейруті і сирійського пляну безпеки, що його доповнюють сирійські військові частини, стаціоновані в долині Бекаа в Ливані і ливанські вояки.

Мусулмани-шиїти, а також інші ливанські групи, які ворожо наставлені до З'єднаних Стейтів Америки, яких вони вважають „протекторами Ізраїля", кажуть, що Г. Рід і багато інших чужинців, прикриваються своїм фахом, а навіть мішаним подружжям з арабками, для того, щоб їм було легше вести шпигунську роботу на території арабських держав. Згідно з арабом, який телефонував до кореспондентів, Рід також займався шпигунством і використовував свою директорську позицію й дружину сирійку, щоб продістатися до високих кіл серед сирійців і ливанців з метою інфільтрації і шпигунства. Очевидно родина Ріда в Массачусетс і офіційні особи з Державного департаменту у Вашінгтоні назвали це пояснення „видумкою хворої голови", або зумисною провокацією для підірвання престижу ЗСА.

Група терористів-шиїтів фундаменталістів, льояльних до іранського „святця" аятолли Хомейні, вже віддавна займається перехоплюванням закладників, вбивствами, підкладанням бомб, антиізраїльською і антиамериканською пропагандою, веденою ними всякими способами.

У СВІТІ

ПАКІСТАНСЬКИЙ УРЯД президента Мохаммеда Зія уль- Гака наказав звільнити з тюрми дочку колишнього прем'єр-міністра Пакістану Беназір Бутто, яка є рівночасно лідером опозиційних до уряду політичних партій. Розмовляючи з кореспондентами у своєму помешканні в Карачі, в місті, у якому поліція жорстоко поборює опозиціонерів, Б. Бутто заявила, що опозиційні партії мусять змінити свою стратегію боротьби з тоталітарним урядом Гака, зглядно з військовою хунтою, яка не хоче передати влади в руки цивільних політиків і не бажає встановити в Пакістані демократичної системи. Згідно з її опінією боротьба з урядом буде тривати доступними засобами, не зважаючи, що досі в бурхливих демонстраціях загинуло біля 30 пакістанців, а багато лідерів опозиційних партій ще й досі перебувають за ґратами.

БАГАТО АМЕРИКАНСЬКИХ компаній і корпорацій почали покидати Південно-Африканську Республіку, або тимчасово припинили інвестувати гроші в економіку тієї країни. Принаймні 18 великих американських компаній припинили свою діяльність в ПАР в цьому році, — інформує Департамент торгівлі у Вашінгтоні.

В ПАРИЖІ, ФРАНЦІЯ, експльодувала бомба великої вибухової сили в будинку поштового уряду. У наслідок вибуху загинула одна особа, а 19 були поранені. Бомба знищила внутрішнє влаштування поштового уряду, пошкодила основи будинку у якому висипались майже усі вікна. Ніхто покищо не признався до виконання цього атентату, але деякі свідки заявили, що вони бачили, як поштовий будинок покидали коротко перед вибухом дві підозрілі особи, смагляві чоловіки, правдоподібно араби. Прем'єр-міністер Франції Жак Шірак, який є рівночасно посадником Парижу і займає частину будинку із XVII століття для своїх потреб, перервав засідання ради внутрішньої безпеки і особисто відвідав місце випадку. Він гостро засудив акт тероризму і запевнив, що справою тероризму у Франції займатиметься уряд в скорому часі.

ВИБУХИ БОМБ Й ІНШІ терористичні акти наступили принаймні в трьох европейських містах: в Кельні, Західня Німеччина, в Голляндії і Стокгольмі, Швеція. Агентство Юнайтед Пресс Інтернешенел інформує, що в деяких випадках поліція мала „щастя" і відкрила змовників, а деякі самі призналися до виконання замахів.

ПРЕМ'ЄР-МІНІСТЕР ізраїльського уряду Шімон Перез прийняв остаточно перепрошення від свого міністра індустрії Арієля Шарона, який обвинувачував уряд, що масакра жидів в синагозі в Стамбулі сталася у висліді занадто мирної політики Ш. Переза. Справу полагоджено і недовго триваюча урядова криза була тим самим полагоджена. На засіданні уряду Ш. Перез заявив, що немає жадного зв'язку між політикою уряду і терористичним актом в Стамбулі. Заяву прем'єра усі прийняли до уваги, без спротиву.

МОСКВА ВІДКЛИКАЛА із Стокгольму двох своїх представників, які брали участь в конференції роззброєння для спішної консультації. Західні делегації сподіваються, що голова совєтської делегації Олег В. Грінєвскій і його військовий дорадник ген. Віктор Татарніков, скоро повернуться до Швеції. Конференція мала б закінчитися 19-го вересня.

ЗГІДНО З ІНФОРМАЦІЯМИ з Пакістану тамошній генеральний прокуратор приготовляє справу проти терористів, які на протязі 16-ох годин тримали в облозі американський пасажирський літак в Карачі, вбили 18 осіб і поранили понад 100 та тримали у стані страху й терору пасажирів, які летіли з Пакістану до Франкфурту в Західній Німеччині, а потім плянували продовжувати лет до Ню Йорку. Президент Пакістану Мохаммед Зія уль-Гак заявив кореспондентам, що терористи правдоподбно не пов'язані з жадною державою і тому стануть перед судом в Пакістані і будуть суджені згідно з пакістанськими кримінальними законами

В АМЕРИЦІ

РЕЧНИК ДЕРЖАВНОГО департаменту З'єднаних Стейтів Америки Брюс Аммерман, говорячи про акцію терористів у Стамбулі, сказав: „Ми осуджуємо цю боягузливу атаку і сумуємо з приводу жертв, викликаних нею". Представники вашінґтонської Адміністрації повідомили про введення додаткових заходів безпеки на всіх американських об'єктах, які містяться в Туреччині. Уряди і релігійні групи багатьох країн світу також різко осудили варварський напад терористів на синагоґу в Стамбулі.

НЕ ЗВАЖАЮЧИ НА ТЕ, що посівна площа у вільних країнах світу, зокрема в З'єднаних Стейтах Америки, Канаді, Арґентині, Австралії та інших країнах збільшилася на нецілих 11 відсотків від 1960 до 1986 року, запас пшениці й іншого зерна збільшився майже на 100 відсотків у порівнянні з ранніми 1960 роками, — говориться у рапорті Департаменту сільського господарства ЗСА.

НА ДУМКУ АМЕРИКАНСЬКИХ спеціялістів, дим з папіросів має 1,200 різних хемічних сполук. Найнебезпечнішою з них є, як відомо, нікотина. Однак не лише вона загрожує курцям. Тютюновий дим містить в собі, крім того, майже 500 карцероґенних речовин, у тому числі й радіоактивних. Вчені підрахували, що людина, яка викурює за день понад 30 папіросів, отримує дозу радіяції, що дорівнює тій, котра може потрапити в організм після 300 рентґенівських знімків.

ПОЖЕЖНИКИ ВАШІНҐТОНУ придбали спеціяльне авто, яке може гасити вогонь під час пострілів терористів. Це є семитонний бронетранспортер з колесами з куленепробивної ґуми і водометом, який може викидати 1,000 ґальонів води за хвилину на віддаль 75 футів. Пожежне авто дістало назву „Рафрайдер". Воно може брати на поклад до 11 осіб і розвивати швидкість до 60 миль на годину.

З'ЄДНАНІ СТЕЙТИ АМЕРИКИ уклали з урядом Чіле кілька секретних угод, на підставі яких Сі-Ай-Ей забезпечує Чіле важливими інформаціями. Про це заявив недавно міністер оборони Чіле адмірал Патрісіо Карваґаль. За словами адмірала, лише завдяки відомостям, отриманим з Вашінґтону, вдалося викрити на півночі країни два підпільні склади зброї. За два дні перед тим, як зброя була конфіскована, командуючий південною групою американської армії генерал Джан Галвін відвідав Чіле з офіційною візитою. Представники Державного департаменту і Пентаґону відмовилися коментувати заяву адмірала П. Карваґаля. Чілійські власті твердять, що знайдена зброя була розвантажена з совєтських або кубинських риболовецьких кораблів.

ВІДБУЛОСЯ ПЕРШЕ після вакацій засідання Сенату З'єднаних Стейтів Америки. Сенатори осудили недавні терористичні акції в Карачі і Стамбулі і прийняли антитерористичну резолюцію. У вівторок, 9-го вересня, почалися робочі засідання Сенату ,на яких до 3-го жовтня, коли почнеться виборча кампанія, повинні бути прийняті рішення про податкову реформу, бюджет, видатки на оборону, санкції проти Південно-Африканської Республіки і про допомогу партизанам-антисандіністам Нікараґуа.

В ТОЙ ЧАС, КОЛИ АРАБСЬКІ терористи захопили на летовищі в Карачі літак американської компанії Пан Амерікен, Вашінґтон післав на місце події спеціяльну групу „Дельта", яка базується у Форт Браґ в Північній Каролайні. Інцидент закінчився ще до того, як ця антитерористична група прибула в Пакістан. Американські власті відмовилися повідомити, де перебувала „Дельта" в той час, коли пакістанські вояки знешкодили терористів. Як заявили речники Уряду ЗСА, пакістанські власті дали дозвіл на прибуття американської групи для боротьби з тероризмом, однак президент Зія уль-Гак сказав, що Пакістан справився б власними силами. „Я не бачу причин просити американців про допомогу", — заявив президент Пакістану. „Ню Йорк Таймс" наводить слова одного співробітника американського Уряду, який сказав, що „Дельта" могла допомогти пакістанським властям порадою, надати їм спеціяльні технічні засоби, або взяти участь в штурмі літака.

„Брат-братові": українці у ЗСА — Лемківщині

Джерзі Сіті, Н. Дж. (Л. Коленська). — Доказом цього, що ще сильно б'ється в унісон українське серце, що існує ще вітальність української спільноти потойбіч океану на Лемківщині і тут у ЗСА — є спільна ідея, спільна мета побудови Осередку реґіональної лемківської культури на українських землях Лемківщини, про що розповіли редакторам „Свободи" ініціятори і члени Допомогового Комітету Лемківщини в ЗСА — Стефан Пельц, Михайло Донський та Теодор Салий; до згаданого комітету належить ще Євген Тилявський, який, однак, в тому часі не був поміж присутніми відвідувачами „Свободи".

Під час відвідин у редакції (сидять зліва): С. Пельц та М. Донський; стоять (зліва): Т. Салий і д-р Дж. Пельц.

Члени цього комітету, які завітали до редакції у середу, 27-го серпня ц.р., поінформували не лише про сам Комітет, який є рушійною силою усієї цієї справи, і зв'язковим поміж Лемківщиною, а тутешньою українською громадою, але й розказали про тамошню ситуацію — справи, які торкаються побуту і життя української спільноти на Лемківщині під аспектами культурного розвитку і сякого-такого матеріяльного забезпечення.

Отже — як розповідали члени комітету — після повороту лемків на їхні землі з 1956 роком (ще й сьогодні вони туди вертаються) в першу чергу вони мусіли забезпечитись матеріяльно. Та вже від 1959 року ожила активна культурно-освітня діяльність, передусім у таких ділянках як організування ансамблів танців, хорів і драматичних гуртків, а теж забезпечення народних пам'яток лемківського реґіональної культури.

І так, — продовжували пояснювати про життя-буття Лемківщини члени комітету — постали два Музеї — Лемківський Музей мґра Павла Стефановського у Білянці та Музей Лемківської реґіональної культури Федора Ґоча у Зиндрановій, що становить собою трибудинкове рільниче господарство із різним сільсько-господарським реманентом. Обома цими Музеями опікуються якраз мґр П. Стефановський і Ф. Ґоч, очевидно, що їм в міру сил щедро і жертвенно допомагають їхні односельчани. Обидва Музеї мають свою Суспільну Раду, яка допомагає колекціонувати пам'ятки музейної вартости.

У 1956 році, — у дальшому сказали члени комітету, — постало Українське Суспільно-Культурне Товариство (УСКТ), що обгорнуло своєю широкою діяльністю

(Закінчення на стор. 4-ій)

КОМІТЕТ 1000-ЛІТТЯ

Ню Йорк. — Крайовий Комітет Тисячоліття Християнства в Україні в порозумінні з організованою громадою Ню Йорку й околиць повідомляє, що відбудуться основуючі збори для створення Комітету Тисячоліття Християнства в Україні в суботу, 13-го вересня ц.р., о год. 3-ій по полудні, тут в будинку НТШ, при 63 Четверта аве. Крайовий комітет запрошує всі місцеві церковні і громадські організації та українську громаду взяти участь.

СВОБОДА SVOBODA
Український щоденник UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Svoboda USPS (50-420 ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302.
Tel.: (201) 451-2200

Postmaster: Send address changes to:
"Svoboda", 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302
Tel.: (201) 434-0237, (201) 434-0807, (201) 434-3036

Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

Передплата на рік $40.00, на півроку — $22.00, на 3 місяці — $12.00
Для членів УНСоюзу $15.00 річно. За кожну зміну адреси — $1.00.
Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Жива людина у політичній грі Москви

Дня 31-го серпня ц.р. арештовано в Ню Йорку совєтського „дипломата" з місії СССР в Об'єднаних Націях Ґенадія Захарова, як він передавав гроші американському студентові за якісь засекречені документи. ФБІ вже від років стежила за Захаровим, але вдалося приловити його на гарячому, коли американський студент-патріот повідомив власті про вербування його на шпигунську службу. „Дипломат" Захаров — це насправді старшина ославленого КҐБ, 24-го серпня ц.р. Ніколай Данілов, кореспондент відомого політичного тижневого журналу „ЮС Нюз енд Ворлд Ріпорт" у Москві дістав анонімовий телефонічний виклик, щоби о такій то годині прийти на таке-то місце. Данілов був настільки необережний, що послухав. Коли він тільки явився на тому місці, підійшов до нього його знайомий Міша і встромив йому в руку якусь коперту. В тій самій хвилині обскочило його вісім аґентів КҐБ і арештувало, як „шпигуна". Справа набрала великого розголосу і — як показується тепер — може мати далекосяжні політичні наслідки.

„ЮС Нюз енд Ворлд Ріпорт" — дуже поважний журнал і його видавець Мортімер Зукермен — людина з великими зв'язками і впливами. Він сам полетів до Москви, але його безпосередні заходи не мали ніякого успіху. Президент Роналд Реґен написав у цій справі окремого листа кремлівському вождеві Міхаїлові Ґорбачову, вимагаючи негайного звільнення Данілова. Реґен недвозначно дав пізнати, що дальше в'язнення Данілова може мати поганий вплив на американсько-совєтські відносини. Загрозив теж відплатними заходами. В Америці є акредитований у Білому Домі представник ТАСС-у, є й інші совєтські кореспонденти поруч із кількасотною місією СССР в ОН. Крім заходів видавця названого журналу, хлібодавця Данілова, 19 закордонних кореспондентів у Москві написали від себе обширного листа-протест до Ґорбачова, звернувши увагу, що арештування Данілова, перший випадок ув'язнення закордонного кореспондента — обмежує їх можливість виконувати службову місію та створює небезпечний прецедент. Вони теж підкреслили, що в'язнення Данілова може погано відбитися на взаєминах між Сходом і Заходом. Названий вгорі видавець „ЮС Нюз енд Ворлд Ріпорт-у" заанґажував колишнього державного секретаря за президента Джиммі Картера Сайруса Венса і той негайно звернувся до добре йому знайомого колишнього совєтського амбасадора у Вашінґтоні Анатоля Добриніна, тепер у Москві члена Політбюра. Поищо ті його заходи також невдачні.

Американський Уряд готов був піти з Москвою на компроміс. В заміну за звільнення Данілова заявлено готовість звільнити з в'язниці Ґенадія Захарова і віддати його під „опіку" совєтського амбасадора у Вашінґтоні Юрія Дубініна, з тим, щоб Захаров явився на судовій розправі проти нього, як шпигун. Але тут сам Данілов спротивився такій концепції. Він, мовляв, противиться виміні його за шпигуна, бо він не шпигун і не хоче ставити його на рівну доску із шпигуном. Остання вістка така, що Данілова формально обвинувачують у шпигунстві і будуть судити як шпигуна, за що в СССР карають смертю.

Колишній дорадник президента Джиммі Картера у справах крайової безпеки Збіґнєв Бжезінскі, професор університету, заявив у зв'язку з цією історією, що „кожний американець, який їде до Совєтського Союзу, мусить знати, що його можуть кожної хвилини арештувати, як шпигуна". Бжезінські належить до найкращих знавців історії Сходу Европи й історії російського комунізму. Але він не знає, яку гру веде тепер Кремль. Логічно виходило б, що у безперервній грі сил в Політбюро перемогло його праве непримирливе крило і що Ґорбачов, всупереч своїм попереднім, ніби миролюбним, заявам вирікається нової вершинної конференції із Реґеном та схильний вернутися до епохи холодної війни і дальших перегонів у зброєнні. Те що засобом, для такої зміни політики має стати жива людина, Ніколай Данілов, хоч і російського роду, не має для Москви ніякого значення. Винищили, виморили голодом, порозстрілювали і замучили в ГУЛаґах мільйони невинних чоловіків, жінок і дітей — то що їм залежить на знищенні ще одної невинної людини, тим паче, що дідо Данілова був царським генералом. Але дуже сумнівно, чи Роналд Реґен сприйме байдуже таку гру Москви. Сумнівно теж, чи до денного порядку над долею Данілова перейде міжнародна преса. Тому — гра Москви дуже ризиковна.

Михайло Кучер

З'ЇЗД ПИСЬМЕННИКІВ СССР: З ВЕЛИКОЇ ХМАРИ ДРІБНИЙ ОСІННІЙ ДОЩ

Те, що робиться в совєтській літературі трудно зрозміти західній людині, яка з окремих випадків готова зробити неправильні оптимістичні висновки.

Є в СССР письменники — здебільшого росіяни, — які пишуть про село і влада дозволяє їм одверто оповідати про трагедію совєтського, переважно російського селянства. Українських совєтських письменників такого типу нема. Таких письменників влада заохочує писати, критика хвалить, а партія їх твори друкує великими накладами. Ніби відлига, ніби більш свободи слова. Такий висновок безпідставно оптимістичний.

Якщо слідкувати за совєтським літературним процесом, то стане ясно, що врешті — з бігом часу — критика знижує репутацію недавно хваленого письменника і його морально естетичне значення.

Для того „Правда" та „Ізвєстія" користуються старим випробуваним способом „суспільної думки", „демократично" друкуючи листи до редакцій людей — часто робітників, які зневажають твори письменників, очевидно за вказівками місцевої влади. За переслідування в СССР Солженіцина і Пастернака, преса друкувала „гнівні" листи від читачів з таким початком: „Я, звичайно, не читав твори Солженіцина (часто це був Солженіцир, ніби жид), а він православний, (але йому (їм) не місце в нашій Батьківщині" і т.д. Хрущов висловлювався значно гостріше і нелітературно.

Таким чином неграмотній людині признано право давати літературні оцінки і висловлювати вимоги та погрози. Звичайно совєтська критика в таких випадках пише, що письменник загруз у побутових дрібницях, які має нахил узагальнювати. Якщо критикується нелюбу письменницю, то вживається не літературних висловів як „дамські жіночі ручні праці". Слово „дама" звичайно в СССР не вживається. Совєтські українські письменники в таких випадках пишуть про „дрібнотем'я", себто дрібні не варті уваги теми. Фактично „дрібних тем" нема, а є „дрібні" письменники.

Совєтська номенклятура почала широко вживати вирази „престижний", „престижність", „елітарність". До „еліти" вона сама себе зараховує. Тому є літературні твори „престижні" і „непрестижні". Досі літературознавство таких характеристик не знало.

З життя совєтської людини безповоротно зникли висока духовність, внутрішня гармонія і відчуття моральности. Совєтську людину окрадено, вона не має виховання, яке в минулому давала нормальна родина. Діти позбавлені контакту з батьками. В минулому батьки вчили дітей основ, з якими вони йшли в життя — „не говори неправду", „не бери чужого". Такої традиції більш нема. Як і нема родинного затишку. Є безконечний галас телевізії. Діти батьків номенклятури не люблять і не шанують родичів. Відомий такий випадок. Син батька з номеклятури взяв без дозволу авто і розбив його. Батько лютує. Син спокійно відповідає — це не твоє авто. — „А чиє?" — аж піниться батько. — Не твоє — настоює син. Ти стояв в черзі, платив? В Комсомолі ми вивчали Леніна. Пам'ятаєш про „грабіж". Ану спробуй вдарити — каже син — спостерігши рух батька.

Совєтську людину змалку оточують фікції, які накидає людині система і заставляє в них вірити. В родині годинами гримить телевізія. Не можна читати, думати, розмовляти.

Режим знищив також науку. При кінці сорокових років дуже побільшено платню науковим робітникам. Як наслідок в науку прийшли люди, які до неї не мають відношення, але які добре орієнтуються у ситуації.

У Совєтському Союзі поведінкою людини керує не совість, а об'єктивне становище. Совість не дає людині бази. Вимоги партії, які не можна виконати, страшні тим, що нищать людину і привчають її до симуляції діяльности (туфта).

Життя каже: хочеш жити — кради і бреши. А не хочеш трохи поборикаєшся і все одно будеш брехати. Тому в СССР панують фікції — „фікція науки", „фікція законности", фікція порядку", фікція перевірення знань у школах", „фікція наукових досягнень". І — страх, неспокій та питання — пощо ми власне живемо?

Черговий Восьмий з'їзд письменників СССР нічого нового літературі не дав, хоч проходив за модним гаслом „гласности". Письменники досить гостро критикували літературне підсоння. Критику записано в протоколі і на тому справа закінчилася. На з'їзді говорено про те, що практика визначення накладу книг іґнорує зацікавлення читача і його потреби. В СССР існує звичай, якого нема ніде у світі. Наприклад, щоб купити книгу поетеси Ахматової, або прозаїка Шішкіна (пише правду про село) треба „здати макалатуру", певну кількість старого паперу.

На з'їзді були і обов'язкові брехні. Так, А. Вознесенський патетично назвав СССР „останньою країною, де читають". Тільки в СССР друкують Ахматову (українка з походження) 300-тисячним накладом, який негайно розходиться. Брехня, навіть совєтська, має короткі ноги. Того дня академік Ліхачов сказав, що Ахматову видають малим накладом і без системи (себто сильно зцензуровану).

Найлегше купити книгу віршів Ахматової, без купи макалатури, у „валютній" крамниці „Березки". Більшість книг Ахматової, Мандельштама, Пастернака, Шушкіна йде за кордон, де продають „за валюту".

На з'їзді письменники нарікали, що тепер друкують „поетів-ілюстраторів", які у віршах повторюють „історичні" рішення чергових з'їздів ЦК КПСС.

Теперішню літературу одноголосно признано „сі-

(Закінчення на стор. 4-ій)

Давид Беламуд

ЧИ В ІЗРАЇЛІ Є РАСИЗМ?

(Подаємо скорочено статтю, яка була надрукована російською мовою в журналі „Круг" ч. 472 в Ізраїлі.)

I.

В кулюарах кнессета жваві дебати. Справа йде про прийняття закону проти расизму. Ініціятором закону мають на увазі наших „двоюрідних братів" — арабів.

Чи дійсно існує дискримінація в Ізраїлі? По-моєму, у арабів в Ізраїлі більше прав, ніж у жидів. Вони не платять податків, не служать у армії і користуються всіма тими правами, що жиди в ділянці освіти, медичної допомоги. Депутати араби є в кнессеті, в мистецтві, в господарчому житті. Обмеження лише до державних урядів і військової промисловости.

Якщо ж все таки існує расизм, то тільки до одного єдиного народу... українців. Український народ ніби викреслений із списку народів світу, він поставлений поза законом, йому ставлять особливі вимоги, супроводжуючи небажання об'єктивно розібратися в причинах українського антисемітизму, небажанням покласти край ворожнечі між нашими народами і нормалізувати відношення.

Ніякому антисемітизмові нема виправдання, але антисемітизм поляків, німців або росіян, наприклад, не має раціонального пояснення. Жиди, які жили в Польщі, Німеччині, Росії, або на землях, захоплені цими державами, внесли багато в польську, німецьку і російську культуру. Жиди ж, які жили на Україні, не сприймали її культури, не називали себе українськими жидами, — а польськими, російськими і т.д., в залежності, яка держава поневолювала ту частину України.

Були жорстокі жидівські погроми в час Хмельницького і Ґонти. Але в якій країні не було жидівських погромів у епоху середньовіччя? Були погроми в час громадської війни. Але хіба тільки українці вчиняли їх? Погроми з винищуванням жидів влаштовували і червоні, і денікінці, і білополяки, і естонці, і литовці, і румуни і т.д.

Українці-поліцаї і наглядачі в таборах співпрацювали з німцями. А хіба інші не співпрацювали з німцями в час війни? Російські власовці, лотиші, литовці, поляки, мадяри, хорвати, словаки, навіть голляндці.

В Ізраїлі панує установлений погляд, що українець — це жорстокий убивця, антисеміт, погромник. Якщо ж на Україні були випадки гуманного відношення до жидів, то це вважалося заслугою „російських інтеліґентів".

Візьмімо процес Бейліса. Свій голос у захист Бейліса підняв великий ґуманіст — українець Володимир Короленко. Із п'яти членів адвокатської колеґії, яка захищала Бейліса, троє були українцями: Карачевський, Зарудний і Григорович-Барський. Бейліс був виправданий 12-членною Лавою присяглих — українськими селянами Київської ґубернії. Цим малоосвіченим селянам треба було всього кілька місяців, щоб своїм здоровим хлопським розумом прийти до висновку про невинність Бейліса в той час, як „культурним" французам потрібно було 10 років, щоб виправдати Дрейфуса.

В суворі роки громадянської війни були серед українських керівників справжні щирі друзі жидівського народу, наприклад, Володимир Винниченко. Українські інтеліґенти підносили свій голос протесту проти жидівських погромів.

В роки Другої світової війни було немало українців, які спасали жидів, але чомусь так мало нараховуємо українців — праведників світу в Яд ва-Шем? Про це треба запитати тих жидів, яких врятували українці, які і через сорок років після закінчення Другої світової війни не відважуються увіковічнити своїх спасителів тому, що говорити щось добре про українців в Ізраїлі небезпечно. Ізраїльська преса широко інформувала видачу із ЗСА Дем'янюка і звертала увагу на те, що 13-го травня 1985 року були посаджені дерева в честь групи українців — Праведників світу, і що брав участь у садженні дерев член кнесету Шевах Вайс і рабин Давид Кахане, яких спасли українці. Але вони садили дерева таємно від засобів Масової інформації, очевидно, соромлячись національности тих, хто їх спас.

Закінчення буде.

ЖИТТЯ І ЗНАННЯ

Редагує Лев Яцкевич

Підробки мистецьких архітворів

Автор цих рядків в рубриці „Життя і Знання" (Свобода" 2-го березня 1972 року) опублікував статтю п. з. „Мистець фальсифікату" про Ганса ван Меґерена, амстердамського третьорядного маляра, що виявився проте неперевершеним підроблювачем шедеврів видатного голляндського маляра Вернера ван Дельфта (1632-75). Нещастя хотіло, що один з підроблених Меґереном образів Вернера ван Дельфти: „Христос і чужоложниця", якийсь аґент купив для німецького Райхсмаршала Германа Ґерінґа. Той образ знайшли пізніше альянти у сховищі, біля Берхтесґадену, а їх розвідка устійнила, що цей образ куплено у голляндського маляра Ван Меґерена. У висліді цього пов'язання Меґерена оскаржено його з Г. Ґерінґом за коляборацію з нацистами. Але яке було здивування голляндського суду, коли таки на його очах Меґерен „підробив" архітвір Вернера ван Дельфта „Христос вчить у церкві".

Звичайно, по такій наявній підробці, ввесь мистецький світ збентежився та почав підозрівати, що всі ориґінали куплені в останніх 10 роках — це підробки.

Ще не затихло відлуння цього великого мистецького скандалу, коли, згідно з нещодавною ревеляцією італійського журналу „Ґрація", перед камерою італійської телевізії станули три юнаки з Ліворно із скульпторським знаряддям, які за неціліх 3 і півгодини вирізьбили скульптуру обманливо подібну до скульптури видатного італійського маляра та скульптора Амадео Моділіяні (1884-1920), що її вони підробили та вкинули для жарту кілька місяців тому до каналу Ліворно. Цю різьбу згодом хтось виловив та зчинив з цього велику мистецьку сенсацію. Фіналом цього „мистецького" жарту було запрошення тих „талановитих" трьох юнаків до телевізійної студії, щоб вони на телевізійних екранах доказали публіці свій підробницький мистецький талант.

Жарт з різьбою Амадео Моділіяні становить в історії мистецтва освячену традицію, сповнену геніяльних підробок та публічних скандалів. Героїнею одного з таких скандалів була т.зв. „Бурякова Венера", яку в 1937 році французький селянин викопав в часі орання свого поля, призначеного під управу буряків. Це була скульптура з мармуру, природної величини, півгола, яку спеціялісти з Парижу визнали за ориґінальну грецьку скульптуру. Щоб затримати цю цінну скульптуру у Франції, французький уряд заплатив за неї щасливому знахідникові 250,000 франків. І тоді щойно „вийшло шило з мішка", бо автор цього жарту та підробник „Бурякової Венери", італійський скульптор Франческо Кремонезе, щоб не наразитися на обвинувачення в дії на шкоду держави, зголосив на поліцію, що він є автором підробки Венери, представивши доказ, що бракуючі частини Венери, є сховані в його хаті, поряд з моделькою, що позувала йому до підробки грецької богині краси.

Підробки творів мистецтва були дуже популярні між римськими патриціями, що прикрашували свої вілли суроґатами яворів славних грецьких мистців, включно з імітацією їх підписів. Найбільшою популярністю втішалися т.зв. „фідії" та „праксителі". В середньовіччі найбільшими фальсифікаторами творів мистецтва вважалисяДж. Ґуерра неаполітанець, що знаменито наслідував стиль стародавніх мистців з Помпеїв та А. Піхлер, що помистецьки імітував гелленістичний стиль.

Але справжня коньюнктура почалася для мистецьких фальсифікаторів щойно після Другої світової війни, головно в ЗСА, яка сильно розбагатіла а з її багатством збільшилася кількість американських „любителів" мистецтва. Як доказ може правити факт, що на 3,000 образів, мальованих французьким малярем, Жаном Баптистом. Коро (1796-1875), американські колекції налічують — 10,000!

До найславніших фальсифікаторів образотворчого мистецтва зараховують померлого в 1982 році, англійця Тому Кітінґа, який від 1950 року намалював поверх 2,500 фальсифікатів творів приблизно сотень мистців, такої міри, як: Деґа, Рембрандт, Ґоя, Ґейнсборо, Ренуар, Тернер тощо.

Геніяльним імітатором рисунку, пастелі та ґвашів сучасних мистців вважається Дейвид Штайн, який копіював залюбки Шаґалля, Пікассо та Леже. З-поміж 400 його підробок виявлено досі тільки 120. Щонайменше кілька сотень таких підробок спочивають спокійно в добре збережених сховках багатих, американських колекціонерів.

Нещодавно струснув Еспанію новий скандал пов'язаний з підробками картин Сальвадора Далі, що їх у роках 1975-1981 виготовлє барсельонський маляр, Мануельо Пухоль Вальдас.

У Бразилії інший маляр прізвища якого журнал „Ґрація" не подає) копіює твори померлих мистців, таких, як: Матісс, Ренуар, Моділіяні, Пікассо та Ван Ґоґ, з якими він, буцім то стоїть у спіритистичнім контакті і які кермують тільки безвільно його рукою.

В Італії, під сучасну пору, найкращими фальсифікаторами мистецьких творів

(Закінчення на стор. 4)

Роман С. Голіят

МОСКВА І ВАТИКАН

III.

Тією самою тактикою совєти в 1949 році вбили Теодора Ромжу, — єпископа Мукачева (1-го листопада 1947 р.). Зліквідували Ужгородську Унію в 1646 році на Карпатській Україні. На тому місці автор згадує про переслідування УКЦеркви Петром І, якого називали „різником" УКЦеркви, який 11-го липня 1705 року особисто забив двох священиків Василіянського Чину. За володіння Катерини II (1771-796 pp.) з 12 мільйонів вірних, 8 мільйонів примушено перейти на російське православ'я. Це саме сталося з 2-ма мільйонами українських католиків за Миколая І і Александра II, в 1839 і 1875 роках.

Про переслідування УКЦеркви і її вірних в СССР, Папа Пій XII пригадував вільному світові у своїх енцикліках. Він вислав особистого листа до Митрополита Сліпого, в якому згадував, що він турбується його долею в 40-ву річницю священства каторжника за віру. В 1952 році Митрополита Сліпого перевезено до Києва, а відтак до Москви, обіцюючи йому за відмову злуки з Римом гідність православного митрополита Західньої України, з нагодою, евентуально стати патріярхом Москви. Він, відкинув їх спонуку й його ув'язнили на чергових сім років. У 1958 році йому сказано, щоб він не провадив жадної пастирської праці. А він, в 20-річчя своїх єпископських свячень, видав пастирського листа до вірних УКЦеркви, яка сьогодні діє у підпіллі. В цьому посланні читаємо: „Не сумнівайтеся, але відновіть у своїх серцях непорушну віру що наша Церква, знову воскресне..." Після появи того послання, відважного прелата засудили втретє.

Американський видавець Норман Козинс був лучником між Папою Іваном XXIII і Москвою в справі звільнення Митрополита Сліпого. 10-го лютого 1963 року прибув до Риму Архиєпископ Йосиф Сліпий на 70-му році свого життя і після 18-ти років каторги в СССР. 23-го грудня 1963 року Папа Павло VI признав йому гідність Верховного Архиєпископа „квазі" патріярхальним правом, а відтак, 25-го січня 1965 року до гідности кардинала. На тому місці Фльоріді дає докладний огляд пророблєної праці Сліпого: він відвідав українські поселення у вільному світі, побудував церкву св. Софії в Римі і УКУніверситет, відкупив церкву св. Сергія і Вакха, розгорнув велику науково-видавничу працю і віддав усі свої зусилля на оборону УКЦеркви, як в Україні, так і у вільному світі, та визнання Папою Української Католицької Помісної Церкви — Патріярхатом.

Фльориді заподає стан УКЦеркви, яка діє підпільно в Україні. Він цитує „Хроніку", в якій згадується про працю 80 священиків тільки в Карпатській Україні.

Історія Українського Патріярхату

Питання створення Українського Католицького Патріярхату не — нове. Негайно, після Берестейської Унії 1596 року це питання підносили на протязі кількох років. У 1629 році чотири українські єпископи, ще відокремлені від Риму зголосили, що вони готові долучитися до вісьмох вже злучених з Унією, якщо Український Патріярхат буде створений і Унію обговорюватимуть на спільному синоді — православні й католики. Папа, в принципі ставився прихильно до створення патріярхату, але за порадою комісії кардиналів, він був проти ідеї спільного синоду православних з католиками. Прихильну опінію на письмі висловив секретар пропаґанди віри монс. Інґолі в Римі, 4-го червня 1629 року. Католицька Церква, на думку монс Інґолі, не потребує боятися безпосередньої дискусії з православними, й це було неслушним питати православних єпископів перед спільним синодом прийняти Берестейську Унію, як це поручає комісія кардиналів. Іншими словами, кардинали боялися, що коли б Папа установив новий патріярхат, то православні можуть не підчинитися обітниці „вселенської" унії усіх українців і можуть використати нагоду привернути назад униятських єпископів до Православ'я. Рим відкинув ідею українського патріярхату третій раз в 1636 році. 16-го червня того року, монс. Франческо Інґолі писав до папського нунція в Польщі Фільонардо, щоб він не дискутував „в тому часі" над цією справою з королем, з причини вже відомої, як також „щоб оминути більший гнів і відчужити греків Сходу від унії зі Святою Церквою Риму" (стор. 188).

Причина, що її монс. Інґолі підніс в 1636 році здається є цією самою, що переконала Папу Павла VI в 1971 і в 1975 році, відмовити „в тому часі створення українського патріярхату, й дальше пише о. Фльоріді, що „з тою різницею, що зараз Рим не хоче 'дразнити' і 'відчужити' церкву Москви". (стор. 188). „Не тепер", була відповідь, що її дав Рим від 1596 року, до багатьох домагань в справі Українського Католицького Патріярхату. Між іншим з тієї причини велике число українських католицьких еміґрантів у ЗСА залишили УКЦеркву на початку цього сторіччя.

Автор згадує, що Собор Української Православної Автокефальної Церкви під проводом Митрополита Мстислава Скрипника, який відбувся в Лондоні 13-го до 17-го жовтня 1972 року висловив співчуття українським католикам в резолюції ч. 8, в якій читаємо: „До українців католиків, що зараз терплять погірдливий підхід ватиканських творців політики до їх змагань, задержати традиційну форму їх помісної Церкви — наш Собор висловлює глибоке співчуття. Ми щиро віримо, що ви переживете бурхливі часи, які є вислідом тісної співпраці Ватикану з атеїстичним Кремелм — обопільно індеферентних до потреб українських католиків".

Українські католицькі дисиденти, як і совєтські дисиденти, свідомі своїх невдач, які походять із застарілих промахів, що вони не застосовували свої права. Говорячи про цю справу, єзуїт Вілліям А. деВріс, проф. Понтифікального Східнього Інституту в Римі, сказав українській авдиторії таке: „партіярхати творяться здолини і ніколи не були створені декретами згори, наприклад, на підставі екуменічного синоду, або Папою. Початок патріярхатів треба шукати в давному праві, або звичаї ,яке одобрує синод і визнаний Папою... Це є дуже важним для українців, щоб вони усвідомили собі, що звичай — творить право. Українці мусять створити звичай, а звичай створить право" (стор. 193).

Отець Фльоріді в одному місці згадує, що є і такі єзуїти,

(Закінчення на стор. 4)

ЧІЛІЙСЬКИЙ УРЯД поширив вийнятковий стан майже на цілу країну після невдалого атентату комуністів і скрайньо-лівих елементів на президента Августа Піночета, який був тільки поранений в руку, але п'ять його охоронців загинули під час атаки. Військова хунта, яка керує країною, наказала поліції виарештувати майже усіх запідозрених в нелегальній діяльності провідних осіб, замкнути деякі газети і журнали, які виступали проти політики уряду, слідкувати за підпільною діяльністю комуністів і лівих, які нахваляються, що черговий атентат на Піночета буде „успішний".

КОМІТЕТ ЗАХИСТУ Ірини Ратушинської, яка відбуває семирічний термін ув'язнення, плянує широко відзначити день 17-го вересня — четверту річницю арешту поетки. В цей день в багатьох містах Західньої Европи, Америки, Австралії і Нової Зеляндії відбудуться читання віршів І. Ратушинської. В З'єднаних Стейтах Америки такі читання заплановано провести в Ню Йорку, Чикаго, Денвері, Сан Франсіско, Дітройті та інших містах. В Ню Йорку читання відбудуться 18-го вересня о год. 6:30 вечора в приміщені Американського ПЕН—клюбу. В читаннях візьмуть участь відомі американські письменники, поети, діячі культури.

ПАКІСТАНСЬКІ УРЯДОВІ представники і працівники державної служби безпеки відвідали в Карачі скупчення палестинців, щоб під час розмов довідатися, чи часом захоплювачі літака американської повітряної лінії Пан-Амерікен, також палестинці, не мали спільників у Пакістані, які допомагали їм інформаціями і перепачкуванням зброї на летовище. Як відомо, Палестинська Визвольна Організація устами свого речника заявила, що вона не має нічого спільного із захопленням літака і засудила такий акт терору.

„Роздумування" Марка Аврелія в українському перекладі

Завдяки енергії нашого мгра Омеляна Омецінського, знавця клясичної філософії в Науково-Дослідному Товаристві Української Термінології (НДТУТ) появився відомий філософічний твір „Роздумування" Марка Аврелія, в перекладі Омеляна Омецінського з грецької мови, 190 сторінок друку, півтверда оправа, 1986. Час написання „Роздумувань" припадає десь між 160-180 роками по Христі. Первісною назвою, під якою писання Марка Аврелія відомі в Римській імперії, була назва „До себе самого". Зі самого змісту і пляну писань видно, що вони не були призначені до читання для інших, але для самого автора. При виданні цих писань в англійському перекладі 1634 року перший раз вжито назву „Meditations" т.зв. „Роздумування", і від того часу під цією назвою „Роздумування" відомі в цілому світі. Вони стали найбільш почитною книжкою провідних верств европейських народів і мають великий вплив і значення в формуванні характеру і духовости людини. Вони навіть були відомі нашому князеві Ярославові Мудрому, а в „Поучанні дітям" Володимира Монамаха виразно відбивається їх вплив.

Як дійшло до написання „Роздумувань"? Ще за своєї молодости Марк Аврелій дістав дуже добру освіту і належав до стоїчної школи філософа, знаного в давнину лише під одним іменем — Епіктета. Стоїчною філософією захопився також Марк Аврелій, і вона пробивається в усіх його чинах, рішеннях і в його творі „Роздумування". Цей вплив стоїцизму виразніше видний після смерти цісаря Антонія Пія 161 року, коли Марк Аврелій перебирає керму Римської імперії. На його плечі спадає великий тягар у зв'язку з керуванням державою: виплив Тібру і через це зруйнування багатьох дільниць Риму, знищення збіжжя на пні, голод, чума, парти на сході нищать римську армію, на півночі германські племина нищать імперію і т.д. Це все довело до того, що новий імператор Марк Аврелій спокійне життя в Римі мусів змінити на бурхливе таборове життя на фронтах, пізнаючи всі загрози, що нависли над ним. Будучи глибоко освіченою людиною і стоїком, він почав аналізувати свої вчинки, пляни, мотиви і рішення, перепускаючи їх через фільтр своїх стоїчних переконань і принципів. Всі ці аналітичні роздумування виконував він при кожній нагоді і в кожних обставинах, коли мав вільний час до цього, записуючи їх в своєму записку. Писав він їх для себе, а не для інших, щоб знайти духовий спокій, відпочинок і полегшення від клопотів. Із змісту „Роздумувань" можна ствердити, що вони були писані не щоденно, але в певних відступах часу. Не зважаючи на це, вони творять замкнену в собі цілість. Записки, що він залишив, будуть притягати людські уми і будуть актуальні і корисні своїми ідеями для кожної людини протягом існування цього світу.

„Роздумування" Марка Аврелія, після „Енхейрідіна і Фрагментів" Епіктета, належать до найбільш поширених, почитних і повчальних писань клясичної філософії в житті европейських народів, які дійшли до апогею свого духового і культурного розвитку. Для кожної людини „Роздумування" викликають профілактичне і антисептичне діяння і благодійно формують сили людини в часі її морального занепаду. Кожний параграф „Роздумувань" творить жмут думок і міркувань на якусь проблему. Роздумування Марка Аврелія мають загальнолюдське значення для кожної людини, в кожному краї і в кожному часі, яка живе в добі криз. Для українців вони можуть бути не тільки цікаві, але й корисні, якщо ми візьмемо під увагу обставини, в яких українська спільнота перебуває. Одначе, щоб людина могла відчути користь і силу благодійного впливу на її особу, вона мусить „Роздумування" читати і аналізувати, порівнюючи їх із своїм станом життя. „Роздумування" можуть бути добрим підручником для самовиховання. Завдяки цьому вони знаходили зацікавлення серед духовенства. Про це свідчать записи в IX ст. єпископа Аретаса. Книжка „Роздумування" варта уваги для кожного українця, бо своєю глибиною думок вони перевищують добу, в якій ми живемо.

„Роздумування" Марка Аврелія можна отримати з пожертвою 10 дол. або й більше на науково-видавничу діяльність НДТУТ неприбуткове товариство. Пожертва підлягає звільненню від податків. Адреса НДТУТ: Research Society for Ukrainian Terminology, Inc. c/o Selfreliance, 98 Second Av., New York, N.Y. 10003.

Проф. Б. Янішевський досліджує громовиці

Коли складали прислів'я, що „Грім не б'є два рази в те саме місце", нічого ще не було відомо про найбільш знаний символ Торонто. Грім вдаряє у Сіенарську вежу від 10 до70 разів кожного року.

Це робить її і найбільш ідеальним місцем для студій громів для професора електричної інженерії Василя Янішевського. Його досліди дають ясніший образ активности громів не тільки довкруги вежі, але і по цілій Канаді. А із тих студій виринають можливості нових способів використання енергії громів.

„Краса вежі не полягає в тому, що вона така висока, — каже проф. Янішевський, — своєю височиною вона притягає кілька різних частин електрично зарядженої хмари, коли вона перепливає понад нею".

Високість вежі дає також дослідникам нагоду слідкувати за течією струму через неї багато вигідніше, ніж у низьких будівлях.

Коло 30 метрів понад „Космічним дахом" вежі проф. Янішевський і його співпрацівник з Національного Дослідного Інституту Ендрю Подгорскі примістили апаратуру для вимірювання максимального струму в той момент, коли грім вдаряє у вежу, і швидкість зростання струму.

Ця інформація помагає установам громадських послуг визначати висоту забезпечення перед ударом грому на електропроводах високої напруги. Але безпека електропроводів не цікавить проф. Янішевського. „Завжди існує надвишка безпеки, — твердить він, можливо, ми вживаємо забагато ізоляції. Може економічніше було б вживати її менше".

Дані з Сіенарської вежі можуть бути також вирішальними в охороні наших лісів. Використовуючи інформацію про кількість енергії при ударі грому у вежу, продуценти громозводів для вжитку у лісах мають надію випродукувати прирядн, які зможуть виміряти, які удари грому мають стільки енергії, щоб викликати пожежу.

Установи громадських послуг могли б також уживати таких громозводів, пояснює проф. Янішевський, слідкувати за громовицями і спрямовувати передачу електроенергії. Якщо, для прикладу, електроенергія, що постачається для Лондону з Ніягари, мала б переходити через околицю, а якій громовиця могла б викликати поважні перешкоди у передачі електроенергії, її можна постачати до Лондону з Віндзору.

До фундаторів дослідів на вежі належать між іншими: Національна Дослідна Рада, Дослідна Рада Природознавства і Інженерії та Канадська Екектрична Асоціяція. Онтаріо Гайдро постачає частину працівників і виряд.

Іншим проєктом Янішевського є мапа ударів грому у Канаді, яка показуватиме, як часто трапляються громовиці в кожному районі нашої країни.

Близько 100 приладів для реєстрування густоти світла ударів грому, кожний з ефективністю у промірі 20 км., будуть розміщені у віддалі 150 км. один від одного. Кожний прилад записуватиме кожну блискавку у своєму районі.

Попередні оцінки активности громів в поодиноких районах Канади полягали на обчисленнях днів з громовицями, — метода, яка показалася нині зовсім неточною відносно ударів грому. Мапа проф. Янішевського дасть багато ясніших образів.

Вона також уперше дасть інформації, які можуть дорівнювати міжнародним студіям. Відтепер ми знатимемо з певністю, чи міжнародні стандарти забезпечення перед ударами грому є відповідними для Канади, чи ні.

Чи можна сподіватися несподіванок від мапи? Проф. Янішевський сподівається, що вона покаже, що на преріях удари грому трапляються частіше, ніж це показують обчислювання на підставі днів громовиць. Це обчислювання переочило факт, що громові хмари на преріях покривають широкий догідний простір, громи з кількох різних частин хмари можуть бити в землю в одному і тому ж районі, коли хмара проходить понад ним.

Проєкт мапи, уфундований Канадською Електричною Асоціяцією, для свого закінчення вимагатиме 11 років часу. А не тому, що активність плям на сонці також переслідує 11-річний цикл. Ці два феномени є якось споріднені. „Я не думаю, що механізм їхній нам відомий, — каже проф. Янішевський, — але помічено, що збільшена активність плям на сонці, приводить до збільшення громовиць".

Петрик Донаґю

„Новий Шлях"

Учасники Ради Орлиного Вогню вітають читачів „Свободи"

бр. Аско ОК
ст.пл. Аскольд Винників, ОХ
Комендант

бр. Слюбк.
пл.сен. Ярослав Пришляк, Тис.
Заступник Коменданта

сес. Туся
ст.пл. Христя Санторе, ЛМ
Бунчужна

сес. Ксеня
ст.пл. Ксеня Зелик, ПС
Писар

бр. Андрій ОК
ст.пл. Андрій Ганкевич, ОХ
Вільний Член

сес. Адріяна Бжесневська
" Ганусл Войтович
" Адріяна Гаврилишин
" Лада Гапій
" Христя Головінська
" Ліда Гавдяк
" Христя Дінґер
" Наталка Дмитренко
" Адріяна Дрогомирецька
" Ярослава Дупляк
" Уляна Загайкевич
" Леся Іваницька
" Ксеня Кибик
" Софійка Климкович
" Ляля Козіцька
" Уляна Коропецька
" Андрея Марк
" Ніна Марк
" Лиля Поліщук
" Тамара Фаріяс
" Таїса Яцусь

бр. Ярослав Біланюк
" Павло Бойко
" Гриць Волощук
" Любомир Домашевський
" Марко Кохановський
" Марко Ликтей
" Константин Макаревич
" Ігор Мулик
" Тарас Оришкевич
" Марко Плешкевич
" Коко Раковський
" Гю Рейні
" Юстин Сай
" Адріян Циган
" Доріян Юрчук

"БАНДА"

Духовний Опікун – о. Іван Кащак

Інструктори – ст.пл. Евген Сторожинський, ОХ
ст.пл. Тиміш Ганкевич, ОХ
ст.пл. Мирося Драган
ст.пл. Христя Назаревич, ПС
пл.сен. Орися Цибик
ст.пл. Юрко Білик, ОХ
ст.пл. Христя Сай
ст.пл. Ярко Кульчицький, ОХ
ст.пл. Андрій Олинець, ОХ
ст.пл. Мая Сай
ст.пл. Марта Білик
пл.сен. Роман Юзенів, ОХ
пл.сен. Людмила Дармограй

УВАН вшанувала сл. п. сен. Павла Юзика

На першому повакаційному засіданні президії Української Вільної Академії Наук в Канаді, яке відбулося в дні 27-го серпня, президія присвятила сл. п. сенаторові Павлові Юзикові, дійсному членові УВАН та довголітньому заступникові президента УВАН, три доповіді.

Про дослідну працю св. п. д-ра П. Юзика доповідав д-р М. Марунчак, наголошуючи, що Спочилий був одним із перших, який науково став досліджувати історію українців Канади, зокрема він вказав на публікацію сенатора „Українці в Манітобі", що її видало Історичне Товариство Манітобі в 1953 році. Доповідач теж підкреслив, що сенатор Юзик був одним з інспіраторів англомовного видання історії „The Ukrainian Canadians: a History", яка появилася в 1970 році і перша охопила цілість української спільноти в Канаді.

Праці сенатора Юзика: „Українці Канади: їхнє місце і роля в канадському житті" (1967) і „За кращу Канаду" (1973), обидві англомовні, багато внесли елементів до багатокультурної ідеології модерної Канади.

Про політичну діяльність сенатора і про нього як члена Консервативної партії, про працю сенатора в парляментарних комісіях та про нього як перманентного представника Канади в НАТО, доповідав д-р Олег Ґерус. З опінією сенатора як знавця Сходу Европи числився політичний світ, — говорив доповідач. Був він речником українських інтересів в Европі, як також заступався за балтицькі народи та інші. Сенатор був мобілізатором „третьої сили" в Канаді, цебто етнічних груп і часто за них заступався. Поклав він значні услуги для Світового Конгресу Вільних Українців як голова Комісії прав людини.

Доктор Ярослав Розумний дав сильветку сенатора Юзика—учителя, викладача і професора. В цій ділянці починав св. п. П. Юзик свою кар'єру від навчання в публічній школі в місцевості Гефford у Саскачевані (1933—42), згодом, коли поширював і поглиблював свої студії, перейшов у Манітобський університет, де на початку працював частково на Славістичному відділі, а частково на історичному факультеті. В тому часі він зготував для студентів „Юкреніен Рідер". Коли сенатор П. Юзик перейшов на працю в Оттавський університет, то віддався повністю студіям Сходу Европи.

В дискусії підкреслено, що св. п. сенатор мав близький контакт зі студентською молоддю, а мгр О. Негрич, колишня студентка сенатора, назвала його „дбайливим професором". Мгр І. С. Мухин звернув увагу на працю сенатора в появі та співредаґуванні „Статистичного компендіюм" (1980), яким часто користуються студенти в своїх працях та навчанні.

В дискусії також наголошено, що крім наукової, політичної й викладацької праці сенатор Юзик провадив жваву громадську працю серед української канадської спільноти. Починав він її в організації МУН—Молодих Українських Націоналістів, як її співзасновник та перший президент (1934-36). Довгі роки він провів в рядах Українського Національного Об'єднання, Комітету Українців Канади, був співзасновником ОУКО та його президентом (1966-1971), входив теж у склад управи Шевченківської фундації, брав св. п. П. Юзик теж участь у церковному житті. Був він членом Українського Народного Союзу та довгі роки його репрезентантом на Канаду.

Всі приявні наголошували, що постать сл. п. сенатора Юзика очікує об'ємистої монографії про його багатогранну наукову, політичну й громадську працю.

М. Мар.

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ УНСоюзу!

УКРАЇНСЬКА СВІТЛИЧКА ДОПОМАГАЄ БАТЬКАМ ВИХОВУВАТИ ДИТИНУ.

Ділимося сумною вісткою з Родиною і Знайомими, що у Міннеаполісі, Мінн. 9-го липня 1986 р. відійшов у Вічність наш Дорогий
МУЖ, ТЕСТЬ, ДІДО, СВАТ і ВУЙКО

бл. п.

ЙОСИФ ПРОДАНЮК

нар. у Чернівцях, Буковина, 7-го липня 1895 р.

ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ відбулися у церкві св. Константина у Міннеаполісі, Мінн. Похований у Los Angeles, Cal. на цвинтарі Forest Lawn Memorial Park, біля недавно спочилого сина св. п. проф. Ігоря Проданюка.

Дружина — ПАВЛИНА
Невістка — ГАЛЯ
Внуки — ОРЕСТ з дружиною
ТАРАС
Сваха — АЛЕКСАНДРА РОМАНЧЕНКО
Братанка — АЛЬМА САНДЕР з мужем у Австрії

З глибоким смутком і болем повідомляю Родину, Приятелів і Знайомих, що у суботу, 16-го серпня 1986 року, з волі Всевишнього відійшла у Вічність на 93-му році життя, моя Найдорожча МАТИ

бл. п.

МАРІЯ ПАРАЩУК
з дому БЛЕНДОНОГА

народжена в селі Іщків, Підгаєцького повіту.

ПОХОРОН відбувся 18-го серпня 1986 р. о год. 10:30 ранку з церкви Пресвятої Богородиці в Колчестер при Лінвуд Авеню, а після заупокійних відправ, тіло Покійної перевезено на новий цвинтар св. Марії в Колчестер.

Складаю мою найщирішу подяку Всч. о. Фабриґасові за похоронні відправи, родині за квіти, родині Король, п-ні Олійник, тим котрі несли домовину, та всім тим, які зложили на Служби Божі.

У глибокому смутку:
син — МИХАЙЛО
та ближча й дальша Родина тут і в Україні

У глибокому смутку сповіщаємо Рідних, Приятелів і Знайомих, що в четвер, 4-го вересня 1986 р., в ранніх годинах заснув на віки на 94-му році життя, по довгій і важкій недузі,

наш Найдорожчий МУЖ, БАТЬКО, ДІДУНЬО і ПРАДІДУНЬО

бл. п. проф.

АВГУСТИН ШТЕФАН

ПАРАСТАС відправлено у п'ятницю, 5-го вересня 1986 р., в похоронному заведенні Насевичів у Філядельфії, Па., при Френклин і Бравн.

ЗАУПОКІЙНУ АРХИЄРЕЙСЬКУ БОЖЕСТВЕННУ ЛІТУРГІЮ І ПАНАХИДУ відправив Високопреосвященніший Архиєпископ Митрополит СТЕФАН із Духовенством у Українському Католицькому Митрополичому Соборі Непорочного Зачаття у Філядельфії, Па. у суботу, 6-го вересня 1986 р. Тлінні Останки поховано того ж дня на Архиепархіяльному Цвинтарі в Ленґторн, Па.

Горем прибиті:

дружина — ОЛЕНА з ПОЛЯНСЬКИХ
син — д-р ВАСИЛЬ з дружиною ПУЇЗОЮ та дітьми
внук — ДАВИД
внучки — ЛЕСЛІ й ГЕЛЕН-КЕЙ
донька — КАТЕРИНА з чоловіком ОЛЕКСАНДРОМ ЧЕДДАР і дітьми
внучка — ОЛЬГА
внук — ДАВИД з дружиною ЗУЗАННОЮ
внучка — ТЕРЕСА
внучка — ДЕБОРА з чоловіком РОБЕРТОМ СМИТ і донечкою
правнучка — ЕРІКА СМИТ
внук — ТОМА з дружиною ВАРВАРОЮ

Москва...

(Закінчення зі стор. 2)

які дали б кожному з українців по 25 центів, щоб відчепилися від Риму.

Святий Рік 1975 дав нагоду Кардиналові Сліпому й українським католикам, які масово прибули до Риму, заговорити до світу про свою Церкву й свою націю. Кардинал Сліпий видав з нагоди Великодня пастирського листа, який підписали всі українські єпископи, в якому він підписався, як „патріярх". Папа Павло VI, пригадав Кардиналові Сліпому усно (5-го травня 1975 р.) і писемно (24-го травня), що „хвилево" не є готов визнати існування українського патріярхату (стор. 193).

Зворотну точку в Східній політиці Ватикану започаткував слов'янський Папа Іван Павло II. Після проголошення ним про справедливість і права людини, як провідний принцип також і у відносинах з комуністичними режимами, не буде більше мовчанки про гноблення і переслідування під претекстом, щоби не пошкодити християнам, що живуть у катакомбах.

Дня 24-го березня 1980 року, Папа Іван Павло II скликав надзвичайний Синод УКЦеркви, на якому вибрали Архиєпископа Мирослава Івана Любачівського коадьютором Йосифа Сліпого з правом наслідства.

Дня 7-го вересня 1984-го року помер Патріярх Йосиф Сліпий на 92-му році життя. Його будуть пам'ятати, як великого провідника українського народу. Його особливо поважали і респектували совєтські дисиденти всіх національностей. Отець Фльоріді, особисто був свідком, коли Йосиф Сліпий говорив під час Сахарового переслухання в Римі, на якому наш Первоієрарх давав свої свідчення про переслідування християн у СССР.

Сьогодні, секретарем Конгрегації для Східніх Церков є Архиєпископ Мирослав Марусин. На припоручення Папи Івана Павла II він відбув дві візитації українських вірних в Польщі й під час другої візитації висвятив 5-ох священиків нашого обряду.

Дня 26-го лютого 1985 року Папа Іван Павло II мав майже двогодинну розмову з Громиком, який переконував Папу про небезпеку, яка грозить від поганого пляну президента Регена „стар вор". Папа хотів би був чути про заборону його поїздки в Литву й відповідь на петиції і листи з СССР, які він накопичив на протязі шести років. Вкінці, обидва вони зрозуміли, що це, що вони робили, не був діялог, але монолог, між двома „глухими" чоловіками, вони встали, засміялися і обмінялися своїми „нагадуваннями" (стор. 250).

Отець Фльоріді, відкликаючись на писання і заяви українських і російських дисидентів, які під цю пору на Заході, або в ЗСА, переконаний, що напочатку комуністи стараючись знищити Церкву, вдаряли по її провідниках. Сьогодні вони показалися хитріші і стараються знищити її при допомозі наставлених ними негідних проповідників, які нею керують.

„Брат-братові"...

(Закінчення зі стор. 1)

увесь терен Лемківщини. При головному управлінні УСКТ постала секція для справ розвитку реґіональної української культури в Польщі. Насамперед, у 1956 році, з усіх дрібних ансамблів постав один великий ансамбль пісні і танців — „Лемківщина". Він роз'їжджав по всій Польщі із своїми концертами, здобуваючи великі успіхи. Щоб уточнити — цей ансамбль є постійним учасником усіх фестивалів УСКТ, що відбувалися і відбуваються у Польщі. Другим подібним ансамблем є ансамбль пісні і танців п.н. „Ослав'яни", який постав дещо пізніше, в 1974 році.

Треба теж розповісти про те, — сказали гості „Свободи", — що люди там побожні і на Лемківщині побудовано три українські православні церкви: у Зиндрановій відкрито церкву і присвячено її Ювілеєві 1000-річчя Хрищення України і 1100-річчю Християнства на Лемківщині, тобто від років місійної діяльности свв Кирила і Методія на Лемківщині; будується також церква в Криниці, що її мають відкрити у 1988 році. Вона теж буде пам'ятником Ювілею 1000-річчя Хрищення України, то й названо її українською православною церквою свв. Володимира і Ольги; третю ж церкву побудовано у Розділі. Проходить теж підготова будівельного матеріялу під побудову церкви у Горлицях.

Із усіх оцих слів, що їх передали гості редакції „Свободи", можна було сказати, що не зважаючи на різні трудноці, поміж ними й фінансового характеру, виразно зарисовується картина жвавого освітньо-культурного життя Лемківщини, зарисовується спільне бажання її мешканців-автохтонів зберегти, увіковічнити історію Української Церкви, українське слово, українську пісню, зберегти прадавню скарбницю української культури, та й ще до неї дещо докласти. А з цим і підтверджувалося прохання членів Комітету до односельчан-лемків і до не-лемків, але всіх українців, що й досі щедро спомагали Лемківщину — обізватись гойно — як „брат-братові" фінансовою допомогою, щоб врешті побудувати Осередок української культури, де можна б було своїм людям збиратись на товариській гутірці, де можна було б відбувати проби ансамблів. А то часом, як інформували гості „Свободи", доводиться відбувати проби надворі, де відгомін пісні розноситься полями і важко зісинхронізуватись голосам, або у холодних і тісних приміщеннях.

Як досі, в їхній культурній діяльності допомагали один одному тамошні лемки і їхні односельчами в ЗСА та взагалі українська громада. Але сьогодні — більші як будь-коли кошти і тому Комітет звертається до усієї спільноти в Америці щоб відгукнулась своєю допомогою.

За ближчими інформаціями слід звертатись на адресу: Michael Donsky, Walnut Str., Yonkers, N. Y. 10701; tel.: (914) 423-6155, або до Eugene Tylawsky, 100 Montgomery St., apt. 18F, Jersey City, N.J. 07302; tel.: (201) 435-5304.

Допомогу слати до: Self-Reliance (N.Y.) Federal Credit Union, Account No.12851-00, 108 Second ave., New York, N. Y. 10003, tel.: (212) 473-7310.

Члени комітету сказали, що на добрий початок, на побудову Осередку вже склали кожний по 1,000 долярів. — Стефан Пельц та його син д-р Джордж Пельц а по 100 долярів — Михайло Донський та Теодор Салий. І тут мимохіть насувається питання, а хто ступить слідами оцих щедрих жертводавців?

Відбулися...

(Закінчення зі стор. 1)

касоведення Товариство отримало від фінансового уряду продовження права т.зв. загальної корисности до 1988 року, яке дає підставу для податкових звільнень для жертводавців.

Від Контрольної комісії звітував голова ЦПУН мгр Антін Мельник.

Абсолюторію уділено одноголосно.

При виборі голови Загальні збори користувалися досвідом минулих літ, коли то головою товариства був незмінно обираний ректор УВУ. Тому проф. Янів, який уступив також із посту ректора, запропонував на голову свого наступника на пост ректора проф. д-ра Теодора Цюцюру. Для запевнення тяглости у дії Управи, на посту заступника голови затримано проф. д-ра Г. Васьковича, який в Управі є від оснування Товариства, а на скарбника обрано фахового фінансиста книговода І. Холявку. За частим звичаєм у інших установах, уступаючого голову обрано на голову Контрольної комісії, а на членів представників обидвох Церков, архипротопресвітера о. Палладія і о. Мирона Мольчака, як теж для зв'язку із суспільністю мгра А. Мельника й декана УВУ проф. д-ра З. Соколюка. Всі вибори проходили одноголосно. Одноголосно обрано теж колишнього голову проф. д-ра В. Янева першим почесним членом Товариства за 13-літню службу і за його окремі заслуги при купні дому і його забезпеченні.

САДОЧОК У ВИППАНІ

Виппані, Н. Дж. — 61-ий Відділ СУА спонзорує садочок для дітей дошкільного віку від 2 до 4 років. Садочок відбуватиметься щосуботи, починаючи 13-го вересня ц.р., від год. 10-ої ранку до 12-ої полудня тут в залі церкви св. Івана Хрестителя, при So. Jefferson Rd., і Rte 10. Перекуски включають молоко, сік і тісточка. За дальшими інформаціями слід звертатися до Маргарети Нич на число тел.: (201) 492-2848.

Підробки...

(Закінчення зі стор. 2)

вважається Ромеро Бордо та Ренато Педретті. Бордо здобув собі велику славу підробками творів етруського мистецтва, винайшовши методу дуплікування виробів із терракоти. Щоб надати їм вигляду старовини, він закопував їх на декілька років до землі та покривав спеціяльними кислотами.

У Тарквінії, родинному місті відомого мистецького фальсифікатора Бордо, одну із заль Лювру, в якій є виставлені старинні етруські експонати, називають глузливо „Залею Бордо", з уваги на велику кількість його підробок. Ренато Педретті, автор цілої низки підробок мистецьких архитворів твердить, що не так то легко зробити добру копію славного мистця, в яку слід не тільки вкласти багато праці, але теж багато прецизії та мистецького відчуття.

З успіхом закінчилися XVI літні курси УКУ

Рим (УПБ). — Цьогорічні літні академічні курси Українського Католицького Університету в Римі закінчилися 16-го липня 1986 р. після одномісячних викладів, краєзнавчої програми, товарисько-розвагових імпрез і, очевидно, іспитів. Врочисте закриття відбулося вже в неділю, 13-го липня, коли в Соборі Святої Софії відслужено соборну Літургію, очолену отцем ректором УКУ Архимандритом Іваном Хомою та з проповіддю о. Митрата Івана Музички. Крім студентів, були присутні також гості.

Опісля в залі УКУ відбулася сесія закриття, на якій слово до студентів мав директор цьогорічних курсів проф. д-р Василь Маркусь і о. ректор Іван Хома. Від студентів промовляв студент з Баня Луки, Ігор Павлишин. Професорів, студентів та запрошених гостей приймали обідом Сестри Василіянки. В часі обіду промовляли: канцлер Блаженнішого Мирослава Івана, о. д-р Іван Дацько, ректор Малої Семінарії, о. д-р Михайло Пришляк, проф. д-р Леонід Рудницький та від студентів Доріян Обротца.

В наступні дні ще були кінцеві виклади й іспити, а один день присвячено одноденній екскурсії до Флоренції. В середу, 16-го липня, відбулася роздача свідоцтв та студійних індексів УКУ, а потім студенти пішли до крипти Собору Святої Софії, щоб помолитися перед тілом основника будівничого УКУ, покійного Патріярха Йосифа.

Курс тривав місяць з інтенсивною працею і дещо перевантаженою програмою. Вислухано 90 викладів, в тому 10 вечірніх доповідей, зв'язаних з головною темою курсу: „Українська діяспора на заході і сході Европи". Її опрацювали викладачі з різних аспектів: тло історії України в часі еміграції і її причини (д-р Володимир Косик, Париж), історія еміграції в окремих країнах і суспільна структура та організація (д-р Василь Маркусь, Чикаго), релігійне життя на еміграції (о. д-р Олександер Баран, Вінніпег), література на еміграції (д-р Леонід Рудницький, Філядельфія), освіта на еміграції (д-р Дарія Маркусь, Чикаго), українці в Східній Европі та Азії поза УССР (д-р Михайло Марунчак, Вінніпег). Були ще неповні виклади професорів-гостей з музики на еміграції (д-р Аристид Вирста, Париж), і з церковної архітектури (проф. Радослав Жук, Монтреаль). Крім цього, був поданий ряд лекцій (10) з вибраних питань богословії (о. д-р Іван Музичка, Рим) та італійської мови (Ієромонах Гліб Лончина, Студит, Рим).

По одній вечірній доповіді дали ще, як доповідачі-гості, о. д-р Юрій Федорів та о. д-р Іван Дацько. Крім викладів та доповідей, присутні мали змогу оглянути кілька фільмів — про українське Різдво в Америці, виконаний артистами і студентами з Філядельфії, фільм „Жнива розпачу" про голод в Україні, та документальний фільм „Закріпачений Шевченко" з України. Деякі виклади і доповіді були ілюстровані прозірками. Відбулися також товариські вечірки — один вечір пісні, влаштований студентами з Юґославії і свято Різдва св. Івана Хрестителя.

Студенти багато скористали з екскурсії в самому Римі та провінції, зокрема до таких міст як Орвієто, Ассізі, Помпеї, Монте Кассіно, Флоренція, які мали науковий характер. Приємною була прогулька в Римських Кастеллях, в час якої студенти відвідали студитську обитель „Студіон", де була відслужена Літургія на празник Різдва св. Івана Хрестителя (тут гарне слово виголосив о. Архимандрит Любомир Гузар, — Студит) та в старовинному східньому манастирі в Гроттаферрата, де курсантів тепло приймав монах українець, брат Йосиф.

Учасники курсів відвідали також всі українські установи в Римі: патріярший двір і музей на площі Мадонна деі Монті 3, Велику і Малу Семінарії, ґенеральні курії Отців Василіян і Сестер Василіянок. Двічі були студенти в базиліці святого Петра, де також відслужено Божественну Літургію в празник святих верховних апостолів Петра і Павла (12 липня) над гробом Святого Священомученика Йосафата. Дев'ятого липня студенти і професори курсу брали участь у загальній папській авдієнції на площі св. Петра. Папа звернувся до наших студентів українським привітом, а переходячи повз нашу групу, вітався з учасниками, запитуючи, звідки вони і що роблять у Римі.

В час відвідин Ватиканського Музею наша група спіткала туристів з України, членів ансамблю Павла Вірського, що тепер перебуває в Італії.

Іспити пройшли успішно. Більшість слухачів склали принаймні п'ять іспитів, за що отримали посвідку; дехто склав і шість чи сім іспитів. Три студенти одержали загальний успіх відмінно, інші — дуже добре і добре.

Присутня група студентів, хоч числом не була такою великою, як іноді попередніми роками, через те, що в Америці й Канаді існував може пересадний острах з приводу европейського терроризму чи радіяції з України, творила справжню братню спільноту молодих людей, які краще пізнали себе і зміцнили взаємні вузли українського побратимства та єдности. Це й було виховною ціллю курсу. Під кутом дисципліни, співжиття і студій, цьогорічний курс належав до найбільш успішних.

В час курсів присутні в Римі професори УКУ відбули два засідання та, серед інших проблем, дискутували про майбутнє курсів. З уваги на близький вже ювілей Тисячоліття, запропоновано загальну тему найближчому курсу: „Християнський зміст і чинники української культури". Дуже можливо, що той курс буде пов'язаний з науковою конференцією, присвяченою християнізації Руси—України, яку влаштують спільно Український Католицький Університет та Українське Богословське Наукове Товариство влітку наступного року.

З'їзд...

(Закінчення зі стор. 2)

рою", вона не цікава, її не купує читач і вона на полицях книгарень покірно чекає своєї черги, щоб піти „в утиль".

Союз письменників не має творчого духу. Відповідальні пости займають ті, які мають високі урядові становища. Їх, себто їхні твори, коли вони пишуть — не можна критикувати. Виходить, що людина пише, сама себе видає, сама себе нагороджує преміями. Премію дають не за талант, а за службове становище. В Союзі письменників є чиновники, які ніколи не написали одної книги. Кожен письменник мріє стати лавреатом державної премії, або союзної чи республіканської. Тоді життя легше і рожеве. Такому лавреатові автоматично платять дуже дорого за книгу і за кожну публікацію. Совєтська критика творить культ літературних королів. Їх книги виходять величезними накладами.

Праця совєтських редакторів аморальна. Вони вимагають поправок і змін у творах, в доцільність яких самі не вірять.

Критиковано Москву за зарозумілість, бо їй з Центру все видно і зрозуміло. В совєтській літературі перемагають не таланти, а пристосованці, які вміють подобатись. Вони живуть заможно. А нарід хоче правди, яку література не дає.

Так говорили совєтські письменники на з'їзді. Скритиковано звіт управи. Це з'їзд не живих активних людей, а дідів і бабусь. Справді більшість членів Союзу літні люди. Від 41 до 50 років 117, від 50 до 60 — 184, від 61 до 70 — 160, від 70 років — 88 делеґатів.

Врешті критикований звіт прийнято без мін. Правління Союзу пообіцяло звернути увагу на реалізацію постанов XVII З'їзду ЦК КПСС, на відповідальну ролю літератури в боротьбі за моральне здоров'я суспільства.

А сміливих письменників режим продовжує карати таборами смерти і психічними лікарнями.

ВІДІЙШЛИ ВІД НАС

НАДЯ РАЗУМОВ, член УНС Відд. 216-го у Філядельфії, Па., померла 26-го квітня 1986 року на 72-му році життя. Нар. 22-го лютого 1914 року в селі Ветлина, Україна. Членом УНС стала 1963 року. Залишила у смутку мужа Богдана, сестру Ольгу Богачевську і Любу Осідач. Похорон відбувся 30-го квітня 1986 року на цвинтарі св. Марії в Абінґтоні, Па.

Вічна Їй Пам'ять!

Секретар

ІВАН ПЕТРО ЛУКАШ мол., член УНС Відд. 306-го ім. Івана Франка в Линден, Н.Дж., помер 30-го квітня 1986 року на 69-му році життя. Нар. 1917 року в Ню Йорку. Членом УНС став 1942 року. Залишив у смутку сина Ричарда, сестер Олену і Анну, братів Едварда і Винсентія. Похорон відбувся на цвинтарі св. Ґертруди в Колонії, Н.Дж.

Вічна Йому Пам'ять!

Анна Жуйко, секр.

АННА ЦИМБАЛЮК, член УНС Відд. 219-го ім. М. Грушевського в Нюарку, Н.Дж., померла 10-го квітня 1986 року на 92-му році життя. Нар. 14-го лютого 1894 року в Україні. Членом УНС стала 1925 року. Залишила у смутку Володимира Цимбалюк і Патрицію Любоцьку. Похорон відбувся на цвинтарі Фермавнт в Нюарку, Н.Дж.

Вічна Їй Пам'ять!

М.Юров, секр.

ЄВГЕНІЯ ПРОКОПЧУК, член УНС Відд. 260-го в Берліні, Мд., померла 10-го квітня 1986 року на 57-му році життя. Народжена 21-го вересня 1929 року у Мислові пов. Калуш. Членом УНС стала 1968 року. Залишила у смутку мужа Івана, дочку Марію Чатирка, зятя д-ра Юрка і двоє внуків Юрка і Христину, як рівнож родичів Василя і Михайлину Стасюків, сестру Степанію з мужем Богданом Недар і братів Маріяна і Богдана з родинами та ближчу і дальшу родину. Похорон відбувся 14-го квітня 1986 року на цвинтарі „Факс Чейс" у Філядельфії, Па.

Вічна Їй Пам'ять!

Василь Мещук, секр.

ВОЛОДИМИР ПРИЙМА, член УНС Відд. 221-го ім. св. Стефана в Чикаго, Ілл., помер 23-го квітня 1986 року на 79-му році життя. Нар. 23-го липня 1906 року в Україні. Членом УНС став 1950 року. Залишив у смутку дружину Анну, сина Івана, доньок Дарію і Лесю і трьох внуків. Похорон відбувся 26-го квітня 1986 року на цвинтарі св. Миколая в Чикаго, Ілл.

Вічна Йому Пам'ять!

М. Карачевський, секр.